

Вивчення особливостей та впливу факторів розвитку регіональної бізнес-еліти

Глівенко С.В., к.е.н., доц., **Кулинич І.А.**, студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

В умовах складних соціально-економічних перетворень в суспільстві, пов'язаних з переходом до справжньої ринкової економіки, відбувається зміна акцентів управлінської діяльності, що потребує формування нового типу керівників усіх рівнів, перш за все нової управлінської еліти, і не лише в державних органах, на які громадяни покладають свої надії, а й в бізнес-середовищі.

Сьогодні те, що раніше вважалось відхиленням від норми, ототожнювалось із кар'єризмом, який представляв собою негативний прояв, підводиться до рангу важливого показника розвитку людини в системі соціальної системи, вагомого фактора і умови покращення соціально-економічного стану, підвищення продуктивності праці в організації, забезпечення її конкурентоздатності.

Метою вивчення особливостей розвитку регіональної еліти є практичне визначення типового профілю представника певної групи, аналіз факторів, що дозволили йому увійти в дану категорію та оцінка його потенційних можливостей, як суб'єкта, що має сприяти розвитку регіону. Складність даної роботи полягає в тому, що відомості про представників еліти доступні, в більшій мірі, через відкриті джерела та ЗМІ лише у разі зайняття ними політичною діяльністю.

Соціально-економічну основу категорії «кар'єра» розглядалось Т. Заславською, В.Калмик, С.Оксамитною. Кар'єра досліджувалась в аспекті менеджменту людських ресурсів та самоменеджменту західними і вітчизняними дослідниками, такими, як: В. Андрєєв, М. Вудкок, М. Лукашевич, Д. Френсіс. Важливі результати дослідження механізмів формування професійної кар'єри з використанням якісних методів наведені в роботах російських дослідників, зокрема, І. Козіної, Г. Готліб, В. Семенової.

Проблема еліти тісно пов'язана з проблемою поділу праці в суспільстві, елементом якого є диференціація суспільства на керівників і підлеглих. Причини суспільної неефективності сучасної української еліти – не брак у неї знань та умінь, а те, що у неї немає необхідності враховувати інтереси суспільства. Необхідність врахування інтересів громадян країни диктується або моральними принципами еліти, або дієвими механізмами її політичної відповідальності, або тиском громадянського суспільства. Як свідчать дослідження більше 80% теперішньої еліти – вихідці із сіл та маленьких міст. Династії інтелігенції в Україні знищені як фізично, так і завдяки урбанізації протягом останніх радянських десятиліть. До того ж нині

частина молоді еліти залишає Україну, шукаючи кращих умов життя в інших країнах.

Стан трудової кар'єри чи її окремих елементів у певний момент перебуває у вірогідній залежності від стану у попередній момент часу. Інакше кажучи, наступний вибір робочих місць залежить від вибору, зробленого раніше. Ця закономірність зумовлюється тим, що попередній досвід роботи не може не позначитися на виборі нової роботи.

Зазначені критерії впливу факторів на кар'єру стосуються і сучасної ділової кар'єри. Проте в їхній оцінці необхідно враховувати зміни в змісті як діяльності (в основному управлінської), так і самих факторів.

Головним у виборі шляхів просування (кар'єри) людини є розуміння того, що впливають на просування не просто фактори чи особистість сама по собі, а способи їх взаємодії. Під факторами кар'єри слід розуміти найбільш істотні обставини, що виступають як рушійні сили, причини процесу переміщення трудового ресурсу.

Переплетеність професійної кар'єри та політичної діяльності, що супроводжується зайняттям посад на державній службі, значно ускладнює процес класичного аналізу успішності кар'єри представників української еліти. Крім того трудовий шлях багатьох з них починався в умовах радянської партійної системи та планової економіки, розвивався в умовах перехідної економіки, а у теперішній час продовжується в умовах специфічної української ринково-олігархічної моделі економіки, що ускладнює співставлення показників успішності кар'єри особи з огляду на відмінності у ціннісних мотивах різних економічних систем, що змінювалися в процесі трансформації української економіки та суспільства.

Отже, нами було визначено, що на формування кар'єри еліти Сумської області впливає багато факторів. Ми з'ясували, що в структурі еліти регіону основну частину займають представники з технічною освітою. Не менш важливим фактором у формуванні кар'єри є місце народження особи та її перші досягнення у певній сфері. Що ж до вікової та гендерної структури, то можна говорити, що значні досягнення все ж мають чоловіки у віці 50–60 років.

Було визначено, що основним чином становлення кар'єри еліти тісно взаємопов'язане із сферою діяльності та зовнішніми умовами, які впливають та ту чи іншу галузь господарювання. Крім того важливе значення також відіграє участь еліти у політичному житті регіону. Не менш важливий вплив на формування кар'єри відіграє інтелектуальний рівень, кваліфікація, набутий досвід, загальний рівень культури, ментальність, ставлення до праці та мотиваційні фактори, що стимулюють людину в подальшому розвитку.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 50-52.